

Zpráva Komise pro zahraniční styky SKIP za rok 2023

V roce 2023 pokračovala práce Komise pro zahraniční styky SKIP. Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP) sdružuje přes 2000 členů, jak institucionálních (knihoven), tak individuálních (knihovníků) a je tak největší profesní organizací v ČR. Jedním z hlavních cílů organizace SKIP je zvyšování úrovně knihovnické a informační práce a s tím spojeného zvyšování znalostí a kompetencí knihovníků. Prohlubování spolupráce se zahraničními knihovnickými organizacemi a spolky má v tomto směru velký význam. SKIP je proto již dlouholetým členem organizací IFLA a EBLIDA a spolupracuje s dalšími mezinárodními organizacemi.

Členství v IFLA

Působení v Mezinárodní federaci knihovnických sdružení a institucí **IFLA**, je důležitou součástí mezinárodní profesní spolupráce. Poskytuje příležitosti k získávání důležitých informací o nových trendech v oboru. Důležité je také rozvíjení individuálních kontaktů, což se děje především díky účasti zástupců SKIP v pracovních skupinách IFLA, kde členové mají možnost aktivně zasahovat do tvorby programových dokumentů, priorit a úkolů a podílet se na jejich naplňování. SKIP je v současnosti členem čtyř odborných sekcí IFLA. Jedná se o s Pokračuje činnost zástupkyně SKIP v Sekci pro veřejné knihovny IFLA, která byla do této pracovní skupiny zvolena v roce 2021.

- Sekce Public Libraries – Lenka Prucková se jako členka podílela na její práci v rámci 4 jednání (3 online, 1 fyzické). Řešily se otázky aplikace [Manifestu IFLA/UNESCO o veřejných knihovnách](#) do praxe, souvislost Manifestu s cíli udržitelného rozvoje, soutěž o nejlepší knihovnu, sekce připomínkovala tvorbu připravovaných standardů IFLA, tvořily se otázky k dotazníkovému šetření na téma Demokracie a knihovny. Toto téma bude stěžejním tématem IFLA v následujících dvou letech. Blíže viz <https://www.ifla.org/units/public-libraries/>
- 88. kongres IFLA (Rotterdam, 21. – 24. 8. 2023) – účastnila se zástupkyně SKIP Lenka Prucková společně s Michaelou Mrázovou a Lenkou Maixnerovou. Konference se zaměřila na témata umělá inteligence, „občanská“ věda a čtenářská gramotnost. Blíže viz <https://2023.ifla.org/>.
- Prostřednictvím elektronické konference IFLA byly také distribuovány informace o nově vydaných číslech časopisu (pracovních listů) Malý tvořivec (<https://www.skipcr.cz/odborne-organy/kluby/klub-tvorivych-knihovniku/maly-tvorivec>), který připravuje Klub tvořivých knihovníků SKIP nejenom v češtině, ale také v ukrajinštině a angličtině.

Členství v EBLIDA

SKIP je členem další důležité mezinárodní organizace EBLIDA (Evropská kancelář knihovnických, informačních a dokumentačních sdružení). Činnost této organizace je zaměřena především na problematiku autorského práva a jeho uplatňování v knihovnách a na oblast knihovní legislativy na úrovni evropské i jednotlivých členských států EU. I zde pokračovala činnost zástupců SKIP v pracovních skupinách EBLIDA. Konkrétně se jedná o

pracovní skupinu ELSIA, která se zabývá udržitelností a cíli SDG a pracovní skupinu LIBLEG, která se zabývá knihovnickou legislativou.

- V roce 2023 se zástupkyně SKIP, Mgr. Lenka Maixnerová a Mgr. Vladana Pillerová (zástupce v NAPLE), zúčastnily pravidelné konference a valné hromady EBLIDA / NAPLE. Konference proběhla 18.-20. dubna v Lucembursku. Konference byla tematicky zaměřená na úlohu knihoven při posilování demokracie, podpoře udržitelných cílů a digitální gramotnosti.
- Práce pracovní skupiny LIBLEG vyvrcholila zveřejněním dokumentu „Doporučení CM/REC(2023)3 Výboru ministrů členským státům o knihovnické legislativě a politice v Evropě.“ Ten byl přeložen do češtiny a zveřejněn mezi ostatními překlady: <https://eblida.org/czech-translation-of-eblida-recommendations-on-library-legislation-and-policy-in-europe-now-available/>
- V roce 2023 spustila EBLIDA novou platformu E-PANEMA, která má dále prohloubit a zjednodušit spolupráci knihoven napříč Evropou. Na této platformě mohou knihovny zveřejňovat informace o probíhajících nebo budoucích projektech, hledat partnery do těchto projektů nebo se jen inspirovat. Na platformě E-PANEMA jsou prezentovány texty o projektech S knížkou do života (Bookstart). (<https://eblida.org/archive-project/start-life-with-a-book-improving-reading-literacy/>) a Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka (<https://eblida.org/archive-project/public-libraries-team-up-with-primary-schools-to-increase-reading-literacy/>). Jde o texty převzaté z Library Map of the World z produkce IFLA.

Účastníci konference EBLIDA/NAPLE, Lucemburk, 18.-20. dubna 2024. Foto Flickr EBLIDA.

Další spolupráce

Dalšími zahraničními platformami, na kterých se uskutečňuje mezinárodní spolupráce, je fórum **NAPLE** (National Authorities on Public Libraries in Europe). NAPLE je mezinárodní nevládní asociace, která sdružuje představitele národních knihovnických autorit (národní knihovny, spolky či ministerstva).

- V rámci činnosti NAPLE se uskutečňuje několik online setkání členů ročně a jednoho fyzického setkání při příležitosti konference EBLIDA/NAPLE. Na jednáních se řeší aktuální témata v knihovnách napříč Evropou (národní strategie, programy na podporu čtenářství apod.). Při NAPLE funguje pracovní skupiny věnující se problematice e-knih ve veřejných knihovnách. V roce 2023 proběhly tři online schůzky, na kterých se řeší situace v této oblasti v jednotlivých státech Evropy (včetně ČR).
- V roce 2023 byl za ČR publikován článek na blogu NAPLE, který se věnoval Národnímu plánu obnovy a jeho využití knihovnamí: <https://naple.eu/czech-national-recovery-plan-and-opportunities-for-libraries/>

Public Libraries 2030 je volným sdružením evropských knihoven se sídlem v Bruselu, se kterou SKIP pravidelně spolupracuje. Jedná se především o koordinaci nabídek evropských projektů českým knihovnám, šíření informací o českých knihovnách a další aktivity.

- V roce 2023 PL2030 vedla projekt „Budoucnost Evropy pro veřejné knihovny (FEPL).“ Projekt probíhal formou tří workshopů věnujících se různým tématům. Zástupkyně SKIP se zapojila účastí na posledním, třetím workshopu tematicky zaměřeným na demokracii a občanské angažovanosti, který se uskutečnil v Lisabonu 23.-24. října. Tento dvoudenní workshop nabídl zajímavé prezentace, diskuse, aktivity a workshopy na téma demokracie a občanská angažovanost. Navázal na dvě předchozí setkání o digitálních světech (v Gentu) a udržitelnosti (v Aarhusu).

Účastníci diskuze, Lisabon, workshop na téma občanské angažovanosti v aktivitách veřejných knihoven. Foto Facebook Public Libraries 2030.

Pokračuje také spolupráce s **Německým knihovnickým spolkem BID**. V roce 2021 byla podepsána vzájemná smlouva o spolupráci a Česká republika se stala partnerem Německa pro období 2022 až 2025 jako tzv. „Land of Honour.“ SKIP je jednou ze čtyř knihovnických asociací, které na partnerství spolupracují. České knihovny dostaly příležitost prezentovat se v roce 2023 na nejrůznějších knihovnických konferencích v Německu. Němečtí knihovníci se opět účastnili největší knihovnické konference Knihovny současnosti v Olomouci. Zároveň probíhá spolupráce mezi jednotlivými knihovnami v České republice a Německu, stáže českých knihovníků v německých knihovnách, propagace a informace o českém knihovnictví a knihovnách v německých odborných časopisech atd.

Od začátku roku 2023 probíhaly v rámci česko-německé spolupráce zajímavé vzdělávací akce. 24. dubna se na půdě Goethe-Institutu uskutečnil seminář, pořádaný ve spolupráci se Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR, s názvem Knihovny jako centra vzdělávání.

Česko a německé spolupráci byla věnována i profesní platforma na knižním veletrhu Svět knihy. Ve čtvrtek 11. května se při debatě moderované Martinou Košanovou sešli zástupci českých knihoven. Setkání mělo podtitul „Země, které spolu sousedí, které sdílejí hranice i historii, které sdílejí zájem o rozvoj knihovnictví.“

Proběhlo několik studijních cest knihovníků ČR po německých knihovnách. V květnu navštívily pracovnice Městské knihovny Mikulov bavorské knihovny v Mnichově, Regensburgu, Ingolstadtu a městě Bad Tölz. Další studijní cestu podnikl tým knihovníků z Krajské vědecké knihovny v Liberci společně s vedením města Liberce a dalšími zástupci liberecké kulturní scény. Cílem bylo město Augsburg, kde sídlí moderní městská knihovna.

V září naopak skupina knihovníků z německých knihoven navštívila Českou republiku. Zúčastnili se největší knihovnické konference Knihovny současnosti v Olomouci a při té příležitosti navštívili několik knihoven v ČR.

V rámci projektu česko-německé spolupráce přijela na rezidenční pobyt do Plzně paní Carmela Rizzuto, kolegyně z městské knihovny v německém Euskirchenu.

V termínu od 23. do 26. května 2023 se v německém Hannoveru uskutečnil **BiblioCon**, kde se české knihovny, spolky a jejich činnost prezentovaly formou posterů i odborných debat. Se svým příspěvkem „Řemeslné tvůrčí dílny jako podpora komunitních aktivit v oblasti mediálního a technologického vzdělávání v knihovnách“ vystoupila Petra Špačková, ředitelka hodonínské knihovny. Součástí byla také pódiová diskuse se zastoupením českých a německých knihoven (Blanka Konvalinková, Martina Kožíšek Ouřadová).

Petra Špačková prezentuje na konferenci Bibliocon v Hannoveru. Foto KozMar - Vladimír Kožíšek a Martina Kožíšek Ouřadová.

V květnu se uskutečnil **studijní zájezd SKIP po francouzských knihovnách**. Zájezdu se zúčastnilo 50 pracovníků a pracovníků knihoven v ČR. Studijní zájezdy po evropských knihovnách slouží k prohloubení profesních kontaktů se zahraničními knihovnami, seznámení se s knihovnictvím dané země a především návštěvy jednotlivých knihoven jsou pro české knihovníky velmi inspirativní. Ve Francii byly navštíveny tyto knihovny: knihovna Puzzle ve městě Thionville a pařížské knihovny Centrum Georges Pompidou, knihovny sítě Plaine Commune, knihovna Assaia Djebar, Knihovna Francoise Sagan a Národní knihovna Francie.

Více informací zde:

<https://bulletniskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2023-rocnik-32-cislo-2/studijni-cesta-po-francouzskych-knihovnach>

V průběhu celého roku byly prostřednictvím **elektronické konference SKIP** s českými knihovníky sdíleny pozvánky na zahraniční vzdělávací akce, především webináře, výzvy k účasti v mezinárodních soutěžích apod.

Příloha č. 1: 88. kongres světové knihovnické organizace IFLA

Ve dnech 21. – 24. srpna proběhl v Rotterdamu **88. kongres světové knihovnické organizace IFLA** (českoslovenští knihovníci byli v roce 1927 jejími zakladateli). Kongresovou halou Ahoy prošlo přes 3 000 účastníků ze 150 zemí.

Jako členka výboru sekce Public Libraries jsem měla povinnost účastnit se a aktivně pracovat již den před oficiálním zahájením. V rámci veřejně přístupného **jednání sekce** jsme se jednak informovali o současném stavu knihovnictví ve svých zemích, a to jak o pozitivních, tak o negativních. Nově se objevila idea dalšího směřování naší sekce – téma **demokracie v knihovnách**, protože nejen u nás máme problémy s různými nátlakovými skupinami ohledně programů či literatury v knihovnách – negativní zprávy přicházejí i z klasických demokracií jako Francie, Švédsko, Finsko, ...

Při slavnostním zahájení současná předsedkyně Barbara Lison ve svém projevu objasnila nepřeložitelnou hříčku motto letošního kongresu "**Let's work together, let's library**" kdy Holanďané chápou některá podstatná jména jako slovesa. Čili "Pracujme společně, dělejme knihovnickou práci..." Budme v ní moderní, aktivní, reagujme na všechny výzvy světa... Vystoupení ostatních se nesla v duchu spolupráce a dobrých vztahů mezi představiteli Nizozemí a knihovnickou obcí. Místostarosta Rotterdamu Alderman Sad Kasmi zavzpomínal, že díky knihovně, kde jako dítě z nizozemské rodiny trávil mnoho času, je dnes tam, kde je; ministr pro vzdělání, kulturu a vědu Robbert Dijkgraaf ocenil knihovníky jako ty, kteří pomáhají vyznat se v obrovském množství dat a informací kolem nás; státní tajemnice pro kulturu a knihovny Gunay Uslu připomněla, že nejen informace, ale i "příběhy" jsou tím, za čím do knihoven chodíme. Velmi bezprostřední byla slova nizozemské princezny Laurentien, která je patronkou veřejných knihoven v Nizozemí. Vyjádřila názor, že proti osamělosti stojí "být součástí společnosti, komunity, světa" a to právě nacházíme v knihovnách.

Program byl pestrý, tematicky nejvíce byla zastoupena **umělá inteligence (AI)** - již na prvním setkání byl přednáškový sál plný a očekávání viselo ve vzduchu. Prezentující vršili výhody i nevýhody nového fenoménu zejména tzv. **generativní umělé inteligence (GAI)**, což je ta, která může vytvářet texty, obrázky, zvuky, kódy a další pestrý obsah na základě dat, na kterých byla trénována. Nejen interpretuje informace, ale vytváří i originální obsah. Jedním z příkladů je virální ChatGPT.

AI na jedné straně znamená konec mechanicky se opakující práce, její zrychlení, možnost využívat obrovské množství dat, vyšší produktivitu práce. A kreativitu rozhodně nezabíjí. Vždyť již dnes používáme řadu nástrojů AI a možná to ani nevíme. Na druhé straně jsou tu deep fakes – zmanipulovaná videa či obrázky. Řečníci uváděli i vliv na lidskou populaci – hovořili o tzv. generaci hlupáků, protože AI neinspiruje člověka k rozvoji znalostí, ničí originalitu, ... Zde byla spíše vidět obava kolegů o své současné místo knihovníka. A ještě nám do toho začnou mluvit etické a právní komise... Ať chceme nebo ne, AI je tady, a pokud nezačneme na sobě pracovat, opravdu budeme stát opodál.

Přestože lidé považují práci v knihovnách jako klidnou a bezkonfliktní, v sále, kde probíhalo interaktivní setkání nad **nezdravým prostředím v knihovnických vztazích**, bylo narváno. I mikrošikana, natož otevřené nepřátelství, ohrožuje pracovní klima, základní pocity jistoty a vede k odchodům kvalitních lidí.

Velké naděje a někdy i zklamání přináší soutěž o **nejlepší veřejnou knihovnu světa**. Čtyři finalisté představili své nekonvenční budovy (což bylo příhodné v Rotterdamu, který je ukázkou světové architektonické kreativity), kvalitní kulturní a vzdělávací akce, vztahy s místní komunitou, stupeň digitalizace a vztah k udržitelnosti.

Letošním vítězem se stala jedna z knihoven barcelonské sítě – **Biblioteca Gabriel García Márquez**, která nejlépe splnila uvedená kritéria. Byla oceněna i role, kterou hraje v oblasti sblížení komunity.

<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/en/bibgarciamarquez>

Dalšími nominovanými byly:

- slovinská knihovna **Valvasor Library Krško**
<https://www.knjiznica-krsko.si/en>
- čínská knihovna **Shanghai Library East**
<https://perkinswill.com/project/shanghai-library-east-shanghai-china/>
- australská knihovna **Parramatta Library at Phive**
<https://www.cityofparramatta.nsw.gov.au/community/library>

Pro odlehčení jsem zavítala na příjemný seminář o dětských obrázkových knížkách. Tady bych doporučila italský projekt **společného čtení obrázkových knížek** (knih beze slov) v knihovně pro rodiny s dětmi. Sekce dětských knihoven IFLA také již potřeť vydává on-line **databázi knih, skrz které děti mohou poznávat svět**. Dnes obsahuje doporučení 530 knih z 57 zemí – viz

https://cdn.ifla.org/wp-content/uploads/ifla_cya_wtpb_3ed.pdf

Bohužel naši "krtečci" a další tradiční příběhy tam chybí...

Ráda bych upozornila, že **IFLA-UNESCO manifest o veřejných knihovnách** existuje již i ve zkrácené verzi <https://cdn.ifla.org/wp-content/uploads/pl-manifesto-2022-poster-en-1.pdf>, brzy jej nabídneme ve stejné grafické úpravě v češtině.

Zelenými knihovnami (nejen udržitelné stavby, ale i aktivity zaměřené na ochranu a ekologické vzdělávání všech věkových skupin netradičními způsoby) roku 2023 se staly:

1. kategorie (velká) Biblioteca EPM z Brazílie
2. kategorie (malá) West Vancouver Memorial Library z Kanady

Při setkání věnovaném rozvíjení čtenářských návyků od narození do maturity v Nizozemí jsem byla hrdá na náš Bookstart a Knížku pro prvňáčka. Také jsem se v diskusi našimi aktivitami pochlubila. Je pravda, že jsme se inspirovali mimo jiné v Nizozemí, ale i tak Zlata Houšková a kolegyně z knihoven v Hradci Králové, Ostravě a Sedlčanech by si zasloužily stát na podiu také.

Hodně inspirativní byl i další nizozemský projekt – **rozvíjení čtenářských návyků přímo v rodinách** lidí, kteří nejsou rodilými Nizozemci. Dobrovolník navštěvuje 1x týdně rodiny, které doporučila školka nebo škola, a buď těm dětem čte nebo starším pomáhá číst (rodiče se mohou připojit). Dobrovolník je navštíví 19x, dvacáté – jubilejní setkání je v knihovně. Co my a naši malí Romové?

Že jsme neměli žádné kolonie mi přišlo líto u společného projektu nizozemských knihoven a knihoven v jejich bývalých koloniích. Jsou to takové regionální funkce na dálku, kdy Nizozemci poskytují své know how v oblasti architektury, vybavení, práce s fondem, dětských akcí a podpory udržitelnosti či mediální gramotnosti. A pláže nedaleko knihoven v Curacao, Arubě či Saint Maarten jsou pohádkové...

Také jsem se těšila, že zjistím, **jak dostat naše sponzory po pandemii zpět do knihoven**, ale moc nápadů jsem si neodnesla, přednášející spíše prezentovali příklady dobré praxe. Tady bych zmínila spolupráci knihoven se školami v Jihoafrické republice, kde robotika a programování se začíná povinně vyučovat již od nejnižších tříd. S podporou knihoven se od začátku počítá. Nabízejí řadu aktivit – práce s programovacími hrami, robotickými stavebnicemi, inspirativní workshopy pro učitele, ... stejně jako u nás. Jen tu na to mají více sponzorů včetně těch velkých jako Google, Microsoft, 3M, ...

Ráda bych zmínila i **rotterdamskou veřejnou knihovnu**. Umístění v živé části města, u oblíbené Tržnice a domů postavených na špičce, je pro ni zásadní. Navíc výraznou šestipatrovou budovu s přiznanými žlutými rozvody na pláštích nelze minout. Je volně přístupná od 10 do 20 hodin, mimo neděli, můžete zde číst, povídat si, hrát velkošachy, ale pokud chcete služby – je třeba platit. Mají tři druhy možných registrací, internet není zdarma. Pokud jde o vnitřní vybavení, je poplatné době (1983), kdy vzniklo – tehdy oslňovalo, dnes je překonané. Přesto vidíme moderně vybavený TechLab a hlavně obrovskou spoustu multikulturních, vzdělávacích a komunitních akcí, které knihovna nabízí. Od letošního července má novou ředitelku a v letech 2025-28 je připravena revitalizace knihovny – bude udržitelnější, obklopena stromy, designová a více flexibilní.

A čím se baví knihovníci po večerech? V pondělí se jich spousta dostavila k hlavnímu rotterdamskému nádraží a každá/ý četl ve svém jazyce úryvek ze své oblíbené dětské knihy. Takové babylonské zmatení jazyků. Prostě happening... V úterý jsme měli společenský večer v ZOO. Co tím chtěli organizátoři naznačit?

Díky existující tříleté spolupráci českých a německých knihoven se ve středu čeští a němečtí účastníci kongresu sešli v Goethe institutu v Rotterdamu na společenském večeru. A byl příjemný. A protože odcházející předsedkyně IFLA Barbora Lison je Němka, byli jsme svědky jejího dojemného loučení.

Problematika, která dnes hýbe světem vzdělávání a jsou na ni cíleny i dotační projekty je anglicky **citizen science**, překládáno jako **občanská věda**, což ale úplně nevystihuje podstatu. Je to označení pro vědecký výzkum, který provádějí zcela nebo částečně amatéři. Bylo již formulováno 10 principů, jimiž se má řídit. Asi abychom světu neposílali Jára Cimrmany. Ale vážně, jak souvisí občanská věda s knihovnami? Právě knihovny by ve spolupráci s vědci mohli připravovat projekty, které budou správné z hlediska skutečného výzkumu a prospěšné pro rozvoj vzdělanosti a digitálních kompetencí občanů. Měli jsme možnost vidět první vlašťovky z USA, kde se do projektu připojilo 700 knihoven ze 49 států USA, prezentovala se i Saudská Arábie a Írán. Ve spolupráci s vědci a samozřejmě sponzory připravili kufříky/batůžky/krabice obsahující informace, co se bude zkoumat (většinou věci týkající se přírody, rostliny, ptáky, komáry), hlavní ideu výzkumu, odkaz na zdroje, studijní literaturu, ale i nástroje, které bude potřeba – elektronické lupy, dalekohledy, případně mikroskopy, tablety s aplikacemi. Sety jsou pro dospělé, rodinné kolektivy či jen pro děti. Knihovna poskytne prostor/dílnu/marketplace pro setkávání, ověřování, diskuze. Poradí si s

tím? Jak budou reagovat knihovníci? Není to už úplně jinde? Ale účastníci přece využívají data a informace. A to je naše parketa...

V **soutěži o nejlepší plakát** k zajímavému programu či projektu v knihovně, kterou jsme v minulých dvou ročnících obesílali (Noc s Andersenem, Knížka pro prvňáčka). byla letos striktně dána udržitelnost. Barvy ČR hájila Michaela Mrázová ze Slezské univerzity, jejíž plakát se věnoval výzkumu, zda studenti knihovnického oboru znají cíle udržitelného rozvoje a jak vidí jejich využití v knihovně. A studenti překvapili – problematiku znají a mají nápady, jak s ní pracovat. Vyhrál nizozemský plakát představující mezinárodní projekt, věnující se tomu, jak kreativně a za pomoci moderních technologií vytvářet digitální sbírky v podstatě čehokoliv.

Michaela Mrázová se pokusila dobýt vítězství i v nové soutěži "**O nejmenší uhlíkovou stopu**". Z Ostravy se do Rotterdamu dopravila vlakem. Prvenství jí vyfoukla Švédka, která zřejmě připlula lodí.

Závěrečný ceremoniál byl ve znamení výzev, které si nová prezidentka IFLA **Vicki McDonald** z Austrálie a její obměněné předsednictvo před sebe staví. A již ve čtvrtek se muselo postavit k rozhodnutí, kde bude **příští kongres**. Jediným kandidátem byla **Dubaj**, nikdo další není připraven zorganizovat tak velkou a finančně náročnou akci. Jaký je problém s Dubají? Knihovníci jsou velmi otevřená a demokratická komunita, nikdo neřeší barvu pleti, vzdělání, postižení či sexuální orientaci. Bohužel Dubaj je nebezpečná pro komunitu LGBTQ+. Jednotlivé asociace a spolky, sekce i jednotliví členové sekcí se k místu příštího setkání vyjadřovali, na kongresu včetně závěrečného ceremoniálu se objevili knihovničtí aktivisté s duhovými vlajkami, ale rozhodnutí bylo na předsednictvu. A to rozhodlo. Ale řadu z nás mrzí, že nedokázalo účastníkům kongresu své rozhodnutí z očí do očí vysvětlit a uklidnit je. Dalo jen prohlášení na FB...

Účast na takovém kongresu je velkou inspirací pro české knihovnictví. Umožňuje nám držet prst na tepu doby. Jen je otázkou, zda na všechny výzvy máme finance. Ale věřím, že chuť do práce máme 😊.

RNDr. Lenka Prucková

Příloha č. 2: Workshop IFLA Building a Strong and Sustainable Library Field in Europe (Budování silné a udržitelné knihovnické komunity v Evropě)

21. - 23. 11. 2023, Brusel

V Bruselu (na půdě Královské knihovny) se díky grantu Stichting IFLA Global Libraries sešlo na dobu tří dnů 45 knihovníků z celé Evropy, aby společně hledali nástroje a podělili se o názory na to, jak zajistit budování silné a udržitelné knihovnické komunity v Evropě, a to ruku v ruce s dalšími knihovnickými organizacemi a externími partnery. Podobné workshopy proběhly/proběhnou i na dalších kontinentech.

Jednotlivá témata moderovali lidé z ústředí IFLA – **generální tajemnice Sharon Memis**, Stephen Wyber, odpovědný za advokacii a politiku IFLA, či Kristīne Pabērza-Ramīresa, věnující se Knihovnické mapě, sběru informací o knihovnách a udržitelným příběhům (SDG stories).

Společně jsme pracovali s **17 udržitelnými cíli**, snažili se aplikovat 10 nejdůležitějších vizí a 10 příležitostí z IFLA strategie do prostředí SDGs. Učili jsme se využívat nástroje **strategického plánování** zejména pokud jde o shromažďování a používání dat. Např. strategii SMART, kterou jsme aplikovali na definované aktivity:

- silná digitální infrastruktura
- propojení s komunitou
- spojení s politiky
- různorodá a motivovaná pracovní síla
- silná partnerská základna
- zdravé a otevřené informační prostředí
- silná demokratická společnost

Posilovali jsme se v tom, jak být dobrým lídrem a zkoušeli vhodné **evaluační metody**. Pro své kreativní nápady jsme **hledali partnery** mimo knihovny. Vše jsme si vyzkoušeli prakticky ve smíšených (genderově i národnostně) devítičlenných týmech s facilitátorem v čele.

Byli jsme požádáni o průběžnou aktualizaci Knihovnické mapy světa – údaje o knihovnickém prostředí včetně legislativy, statistiku a SDG stories. Česká republika jako jedna z mála má vyplněny všechny kategorie.

Třetí den s úderným heslem „Motivace (mobilizace) knihoven k plnění cílů EU“ jsme se setkali s představiteli Evropské komise, UNESCO a Eurocities, kdy jsme měli jedinečnou příležitost získat přehled o probíhajících **iniciativách a projektech EU a UNESCO z oblasti udržitelnosti a digitální gramotnosti**.

Např.

- [25. 4. 2024 Den evropských autorů](#) – možnost představit až 120 zajímavých evropských autorů svým čtenářům, rozečíst mladé lidi ...
- [Ready for start!](#) – projekt rozvíjející digitální gramotnost obyvatel EU (2023 -2024)

- Skupina pro otevřenou metodu koordinace (OMC group) poskytuje rámec pro spolupráci, výměnu a sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy ohledně témat a priorit dohodnutých v pracovním plánu pro kulturu a umožňuje vypracování nezávazných doporučení (zahájení v prvním čtvrtletí 2024, trvání 18 měsíců)

Jako doprovodný program jsme navštívili **KBR muzeum** – interaktivní designové muzeum věnované středověké historii knihy a knižní kultury využívající moderní projekční metody a techniku. Kromě opravdu dobře zpracovaného scénáře prohlídky jsme ocenili i myšlenku, že každého půl roku se exponáty mění.

Druhý večer jsme strávili v městské knihovně zvané **Muntpunt** (dle Mincovního náměstí = Muntplein, kde se nachází), která je zaměřena na vlámskou menšinu v Bruselu. Toto moderní komunitní centrum z roku 2013 není jen půjčovnou knih, ale nabízí řadu různorodých aktivit, zejm. pro mladé lidi. Jednu aktivitu, která se přes krátké básničky, SMS vzkazy, ironické i láskyplné citáty, ... snaží mládež z různého prostředí rozečíst, nám její mladý nekomfortní autor představil. Potkali jsme zde i Ilonu Kish, ředitelku evropské platformy Public Libraries 2030. Ta nás seznámila s projekty, které PL2030 realizuje.

Workshop čerpal ze zdrojů a zkušeností IFLA a sdílel způsoby, jak mohou knihovny budovat sdílený smysl pro priority pro zajištění budoucí udržitelnosti, kvalitně a kreativně plánovat dopředu, vytvářet partnerství, podporovat začínající lídry, hodnotit dopad svých rozhodnutí a účinně obhajovat své vize. Setkání s evropskými knihovnicíky s jejich příběhy a navázání pracovních i osobních vztahů bylo velkou devizou tohoto setkání.

RNDr. Lenka Prucková